

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **Ing. V. M.,** zastoupeného advokátem JUDr. Stanislavem Krejčím se sídlem Vlhká 14, Brno, za účasti **České správy sociálního zabezpečení** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 10. 2002 č. j. 22 Ca 39/2002 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Stát je povinen zaplatit JUDr. Stanislavu Krejčímu odměnu za zastupování v částce 325,- Kč. Tato částka bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu po právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Stěžovatel podal dne 7. 1. 2003 odvolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 10. 2002 č. j. 22 Ca 39/2002 - 20, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 1. 2002 a rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovateli byl tento rozsudek doručen 23. 12. 2002. Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal odvolání dne 7.1.2003, tedy již za účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), posoudil je Nejvyšší správní soud ve smyslu § 129 odst. 3 s. ř. s. jako kasační stížnost, která byla podána včas a oprávněnou osobou.

Stěžovatel v kasační stížnosti především namítá právně necitlivé posouzení věci. Nesouhlasí s tím, že Česká správa sociálního zabezpečení zdůvodnila své zamítavé stanovisko k jeho žádosti o úpravu starobního důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen „zákon č. 87/1991 Sb.“), mimo jiné tím, že u něj došlo pouze k převedení na jinou práci. Namítá, že u pracovníka se změněnou pracovní schopností, jímž byl, bylo třeba podle příslušných ustanovení zákoníku práce souhlasu „závodního výboru“; ten v jeho případě nebyl udělen. K tomu, aby jeho zaměstnavatel nemusel platit náhradu za ztrátu na výdělku podle § 195 odst. 2 zákoníku práce a náhradu za ztrátu na důchodu podle § 195a zákoníku práce, zvolil jinou cestu, při níž využíval špatný poúrazový stav stěžovatele (následek jím nezaviněného pracovního úrazu) s možnou a probíhající progresí trvalých zdravotních následků. Stěžovatel poukazuje na § 2 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., podle něhož zmírnění jiných křivd popřípadě spočívá v úpravách v oblasti sociálního zabezpečení. Jeho případ splňuje § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 87/1991 Sb. Poukazuje dále na postup tehdejšího svého zaměstnavatele, který obešel jeho zákonné nároky na náhradu za ztrátu na výdělku. V postupu svého tehdejšího zaměstnavatele spatřuje porušování obecně uznávaných lidských práv. Zákon č. 87/1991 Sb. ze svého okruhu vylučuje politicky perzekvované osoby se změněnou pracovní schopností, pro které bylo, vzhledem k § 50 zákoníku práce, obtížně splnitelnou, ne-li vůbec nesplnitelnou podmínkou skončení pracovního poměru. Stěžovatel se domnívá, že zákon č. 87/1991 Sb. je v rozporu s čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod;dovolává se rovněž čl. 19 Všeobecné deklarace lidských práv. Stěžovatel navrhuje, aby napadený rozsudek byl zrušen.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil tyto podstatné skutečnosti:

Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 23. 1. 2002 zamítla stěžovatelovu žádost o úpravu důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb. pro nesplnění podmínek § 21 tohoto zákona. Nesplnění podmínek spatřovala v tom, že u stěžovatele nedošlo ke skončení pracovního poměru, ale pouze k převedení na jinou práci.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel opravný prostředek ke Krajskému soudu v Brně. Poukázal na to, že celý svůj produktivní život, tj. 42 let, pracoval ve Š. z. B. n. p. (dříve I. S., s. s., nyní Š. a. s.). Jako pracovník zde byl kladně hodnocen. Dne 30. 10. 1968 však utrpěl nezaviněný těžký pracovní úraz. Stal se částečně invalidním, měl změněnou pracovní schopnost, byl nucen pracovat pouze na zkrácený pracovní úvazek. Náhrada za ztrátu na výdělku mu nebyla uhrazována pod záminkou „politického postoje v roce 1968“. Zaměstnavatel ho donutil, pod hrozbou ukončení pracovního poměru, aby souhlasil s ukončením dosavadní pracovní smlouvy a s uzavřením pracovní smlouvy nové s poklesem mzdy. Stal se „zajatcem podniku“, musel snášet nejrůznější křivdy, postihy a bezpráví. Stěžovatel navrhl, aby jeho pracovní vztah s dřívějším zaměstnavatelem byl považován za právně rovnocenný se skončením pracovního poměru pro ztrátu důvěry a pro politickou perzekuci, kterou byla hrubě porušována obecně uznávaná lidská práva.

Česká správa sociálního zabezpečení se vyjádřila tak, že pracovní poměr stěžovatele nebyl v rozhodném období let 1948 až 1989 ukončen. Proto nelze důchodový nárok upravit ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb. Není pochyb o tom, že stěžovateli vznikla postupem jeho zaměstnavatele křivda, nelze ji však řešit navrhovaným extenzivním výkladem zákona č. 87/1991 Sb. Proto je napadené rozhodnutí v souladu se zákonem.

Při jednání dne 11. 10. 2002 stěžovatel setrval na opravném prostředku a popsal křivdy, které mu zaměstnavatel způsobil. Česká správa sociálního zabezpečení navrhla

potvrzení přezkoumávaného rozhodnutí. Krajský soud v Brně rozhodl rozsudkem tak, jak je uvedeno výše. Rozsudek je odůvodněn tím, že u stěžovatele nebyly splněny zákonné podmínky pro postup podle § 21 zákona č. 87/1991 Sb. V rozhodném období u něj sice došlo k těžkému pracovnímu úrazu, v jehož důsledku se stal osobou se změněnou pracovní schopností a poživatelem částečného invalidního důchodu. Došlo u něj i k finančnímu postihu, přičemž zaměstnavatel odmítl provádět jakákoli mzdová vyrovnání. Nedošlo však u něj v rozhodném období ke skončení pracovního poměru za podmínek uvedených v § 21 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. Krajský soud nezpochybnil, že v důsledku pracovního úrazu došlo u stěžovatele k zásadním změnám v jeho profesní a ekonomické sféře, nicméně případné oprávněné nároky nelze řešit aplikací zákona č. 87/1991 Sb.

Kasační stížnost není důvodná.

Především je třeba rozlišit nároky stěžovatele vyplývající ze zákoníku práce (náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a po jejím skončení, náhrada za ztrátu na důchodu apod.) a nároky plynoucí z právních předpisů o důchodovém pojištění. V prvém případě o nich rozhodují soudy v občanském soudním řízení; v druhém případě o nich rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení a tato rozhodnutí byla a jsou přezkoumávána soudy ve správním soudnictví. Krajský soud v Brně a Nejvyšší správní soud se tedy mohou zabývat ve správním soudnictví pouze touto druhou skupinou.

Stěžovatel opírá svůj tvrzený nárok na úpravu důchodu ustanovením § 21 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. Podle tohoto ustanovení se za neplatný považuje pro účely tohoto zákona právní úkon, jímž došlo v rozhodném období (1948 – 1989) k skončení pracovního nebo služebního poměru nebo členského vztahu k družstvu z důvodu politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody. Výčet důvodů, jak je uveden v tomto ustanovení pod písmeny a) až e), je pouze demonstrativní, protože zákon nemohl taxativně vyjádřit všechny případy, v nichž mohlo v dlouhém „rozhodném období“ docházet ke skončení pracovního poměru z důvodu politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody.

U stěžovatele však ke skončení pracovního poměru v rozhodném období vůbec nedošlo. Potvrzuje to sám v opravném prostředku, když uvádí, že u svého zaměstnavatele pracoval celý svůj produktivní život, tedy 42 let. Zákon č. 87/1991 Sb. však spojuje možnost úprav v důchodové oblasti pouze se skončením pracovního poměru v rozhodném období, a to se skončením, které bylo důsledkem politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody.

Jestliže Krajský soud v Brně potvrdil shora uvedené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, bylo toto jeho rozhodnutí v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud nehledal kasační stížnost důvodnou a podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. ji zamítl.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nepřiznal mu soud právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Česká správa sociálního zabezpečení právo na náhradu nákladů řízení nemá již vzhledem k § 60 odst. 2 s. ř. s.

Krajský soud v Brně stěžovateli k jeho žádosti ustanovil usnesením ze dne 24. 2. 2003 č. j. 22 Ca 39/2002 - 52 advokáta JUDr. Stanislava Krejčího jako zástupce pro řízení o kasační stížnosti, protože stěžovatel splňoval podmínky § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle téhož ustanovení hotové výdaje a odměnu za zastupování v tomto případě platí stát. Soud proto

přiznal zástupci stěžovatele odměnu za jeden úkon právní služby (§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.) ve výši 250,- Kč (§ 9 odst. 2, odst. 3 písm. f) této vyhlášky) a 75,- Kč náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Částka 325,- Kč bude JUDr. Stanislavu Krejčímu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu po právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. 12. 2003

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu